Toekomstbestendige jeugdparticipatie (groep 7-8) in gemeente Laarbeek

Adviesrapport

Datum: 16 juni 2026

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 4
1. Aanleiding en context 5
2. Proces van totstandkoming van dit adviesrapport 6
3. Uitgangspunten 7
4. Jeugdparticipatie 8
5. Scenario 1: De Light variant – jeugdburgemeester en burgerschapsonderwijs 10
5.1 Wat houdt het in? 10
5.2 De praktijk 10
5.3 Werkproces 10
5.4 Capaciteit en kosten 10
6. Scenario 2: de medium-variant – jeugdpanel en jeugdproject 11
6.1 Wat houdt het in? 11
6.2 Lessen uit praktijk 11
6.3 Werkproces 12
6.4 Capaciteit en kosten 12
7. Scenario 3: de uitgebreide variant – thematische jeugdgemeenteraad 13
7.1 Wat houdt het in? 13
7.2 Lessen uit de praktijk 13
7.3 Doelgroep en werving 14
7.4 Werkproces (per themacyclus) 14
7.5 Governance en rollen 15
7.6 Capaciteit en middelen 16
7.7 Kwaliteitsborging 16
8. Scenariovergelijking 17
9. Implementatie-aanpak 2026–2027 19
9.1 Uitwerking vervolg 20
10. Borging van jeugdparticipatie binnen de organisatie 20
11. Monitoring en evaluatie 22
12. Communicatie & zichtbaarheid 24
Bijlagen 27
Bijlage 1 Co-creatiesessie met jeugdgemeenteraadsleden 27

Bijlage 2 Input van raadsleden 29
Bijlage 3 Input van scholen.....30
Bijlage 4 Interne co-creatiesessie met ambtelijke organisatie.....31
Bijlage 5 Input van bestuurders 32

Managementsamenvatting

Gemeente Laarbeek wil jeugdparticipatie verduurzamen, betere aansluiting op scholen, meer structuur en concretere beleidsopbrengsten. Dit rapport werkt drie uitvoerbare scenario's uit (light, medium en zwaar) die verschillen in intensiteit, benodigde capaciteit en mate waarin jeugd daadwerkelijk invloed kan uitoefenen.

1. Light: De aanstelling van de jeugdburgemeester en een structurele samenwerking met scholen rondom burgerschapsonderwijs.
2. Medium: Deze variant bouwt voort op de light-variant en voegt een jeugdpanel toe. Dit panel komt 4-6 keer per jaar samen om mee te denken over gemeentelijke vraagstukken. Daarnaast wordt een jaarlijks jeugd-project uitgevoerd met kinderen uit groep 7 en 8 van de basisschool.
3. Zwaar: een thematische jeugdgemeenteraad, aangevuld met een jeugdburgemeester, burgerschapsonderwijs en optioneel een jeugdpanel. 2 á 3 projectmatige sessies per jaar met zichtbare output en presentatie aan de raad - geïnspireerd door Kinderraad Nederweert (werving via alle scholen; democratische vorming) en Kinderraad Tiel (tastbare resultaten, o.a. veilige schoolroutes, campagnes).

Op basis van alle verzamelde informatie: de drie varianten, de gesprekken met scholen, de behoeften van kinderen en de resultaten van enquêtes en co-creatiesessies, is de medium-variant het meest passend. Deze variant biedt jeugd de mogelijkheid om op een betekenisvolle manier invloed uit te oefenen via het jeugdpanel, zonder dat dit een te uitgebreide belasting vormt voor scholen of de gemeentelijke organisatie. De toevoeging van een jaarlijks jeugd-project zorgt er daarnaast voor dat zij op een toegankelijk niveau kunnen participeren en impact kunnen creëren. Dit betekent dat de huidige jeugdgemeenteraad na dit schooljaar zal worden opgeheven en in het schooljaar 2026-2027 we verder gaan in de nieuwe vorm.

Dit is in lijn met:

1. De vraag van jeugdgemeenteraadsleden (minder brainstorm, meer doen);
2. De behoefte van scholen (duidelijkheid, materiaal en bezoek vanuit de gemeente);
3. De behoefte van raadsleden (actieve rol bij verkiezingen en periodieke terugkoppeling);
4. De wensen van het college (minder ad-hoc, structurele borging van projecten, duidelijke beleidsmatch en begrenzing van de inzet van vakafdelingen);
5. De interne organisatie (heldere governance, projectselectie op beleidsmatch en haalbaarheid).

1. Aanleiding en context

Gemeente Laarbeek wil jeugd betrekken bij de lokale democratie en tegelijkertijd de uitvoerbaarheid van hun vergroten. De jeugdgemeenteraad is jarenlang een gewaardeerd instrument geweest om leerlingen uit de bovenbouw van het basisonderwijs kennis te laten maken met gemeentelijke besluitvorming.

Op 3 juli 2025 is de kadernota 2026 vastgesteld. Daarbij is een amendement aangenomen, waarin:

- De bezuinigingsmaatregel om de jeugdgemeenteraad te beëindigen (á €3.000,-) vervalt;
- De jeugdgemeenteraad in 2025 en 2026 blijft bestaan en niet beperkt wordt tot alleen de jeugdburgemeester;
- In het schooljaar 2025-2026 samen met deelnemende leerlingen en andere betrokkenen onderzocht wordt hoe jeugd structureel betrokken kan worden bij de lokale democratie;
- Voor behandeling van de kadernota 2027 een voorstel volgt voor een nieuwe invulling, zodat dit na besluitvorming kan worden meegenomen.

De organisatie van de huidige jeugdgemeenteraad kent momenteel knelpunten:

- Beperkte scholenbetrokkenheid;
- Wisselend ritme en onduidelijke afspraken;
- Ad-hoc projectdruk op vakafdelingen;
- Onvoldoende borging van opvolging op projecten;
- relatief hoge ambtelijke inzet (waaronder onvoorzien op vakafdelingen).

Daarnaast bestond eerder voor middelbare scholen een jongerenadviesraad, die inmiddels is opgeheven. De eerder genoemde ontwikkelingen, de Wet versterking participatie op decentraal niveau (2025) en recente handreikingen vragen om herbezinning en borging van jeugd- en jeugdparticipatie. Dit adviesrapport richt zich op de herbezinning van jeugdparticipatie van kinderen in de leeftijd van groep 7 en 8 van de basisschool.

2. Proces van totstandkoming van dit adviesrapport

Er is gestart met deskresearch naar actuele handreikingen en praktijkvoorbeelden. Daarbij is gebruik gemaakt van publicaties en kennisdossiers van het NJi, VNG/Lokale Democratie en het Kinderrechtencollectief, aangevuld met de verkenning van ervaringen met de jeugdgemeenteraad in Nederweert en Tiel. Op basis hiervan is een vergelijkende analyse uitgevoerd tussen drie mogelijke scenario's voor de structurele inrichting van jeugdparticipatie binnen de gemeente Laarbeek. Deze varianten, de light, medium, en uitgebreide variant, verschillen in intensiteit, benodigde capaciteit en mate waarin jeugd daadwerkelijk invloed kan uitoefenen. Op basis van enquête-uitkomsten en cocreatiesessies met jeugd, scholen, ouders en professionals wordt toegewerkt naar een onderbouwde eindaanbeveling. In deze analyse is gekeken naar succesfactoren zoals vaste structuren, samenwerking met partners dicht bij jeugd (scholen en jeugdwerk) en structurele terugkoppeling, zodat de jeugd ziet wat er met hun input gebeurt.

Dit is een participatief proces geweest. Na de deskresearch zijn middels co-creatiesessies en enquêtes jeugdgemeenteraadsleden, gemeenteraadsleden, scholen, ambtenaren die betrokken zijn bij jeugdparticipatie en leden van het college bij B&W bevraagd bij het inventariseren van wensen, ideeën, sterke en zwakke punten en het ontwikkelen van de scenario's die nu voorliggen.

Vervolgens zijn de inzichten vertaald naar Laarbeek: aansluitend op de beleidscyclus, de schoolkalender en het capaciteitsvraagstuk. Hierbij is ook aandacht voor het borgen van zichtbaarheid en feedbackloops vanaf de start, zowel richting jeugd als richting raad en college. Zo ontstaat een aanpak die uitvoerbaar is voor de organisatie en scholen en betekenisvol en motiverend voor jeugd.

3. Uitgangspunten

Tijdens de co-creatiesessies en uit de enquêtes en interviews voor het herzien van de jeugdgemeenteraad, zijn de volgende randvoorwaarden voor de nieuwe vorm naar voren gekomen:

1. Kinderen staan centraal (aansluiten bij hun leefwereld en zichtbare resultaten);
2. Laagdrempelig en passend bij scholen (compacte, planbare momenten, duidelijke instructies en materialen (poster/video);
3. Governance: hoe positioneren we jeugdparticipatie in de gemeentelijke organisatie;
4. Projectselectie: voer alleen projecten uit met een beleidsmatch die haalbaar zijn (passend in de ambtelijke capaciteit), ingegeven vanuit ideeën van de kinderen, werk projectmatig en denk vooraf na over eigenaarschap, budget en beheer;
5. Communicatie en feedback: presenteer wat is gedaan met de input en projecten, informeer scholen en de raad hierover en werk met promotie met video en klasbezoeken;

4. Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie is een belangrijk middel om de betrokkenheid van jeugd en jongeren bij hun leefomgeving en de lokale democratie te versterken. Jeugd maakt intensief gebruik van gemeentelijke voorzieningen en hebben vaak een frisse blik op maatschappelijke vraagstukken. Door hen actief te betrekken, ontstaat beleid dat beter aansluit bij hun beleving en behoeften. Daarnaast draagt participatie bij aan maatschappelijke betrokkenheid: kinderen ervaren dat hun stem ertoe doet, leren verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving en ontwikkelen vaardigheden zoals samenwerken, kritisch denken en communiceren.

De verbinding met de lokale democratie speelt een centrale rol. Kinderen willen begrijpen hoe besluiten worden genomen en welke belangen worden afgewogen. Participatie biedt hiervoor een laagdrempelige en leerzame context. Hiermee kan ook het burgerschapsonderwijs concreter en betekenisvoller worden. kinderen leren niet alleen over democratie, maar ervaren deze in de praktijk. Dit vergroot hun vertrouwen in het bestuur en hun bereidheid om actief bij te dragen aan de gemeenschap.

Uit enquêtes en co-creatiesessies blijkt dat kinderen graag meedenken als de vorm aansluit bij hun behoeften. Zij vragen vooral om flexibiliteit, echte invloed en zichtbare resultaten. Te formele of langdurige structuren passen minder goed bij hun leefwereld. Tegelijkertijd wordt gevraagd rekening te houden met de beperkte tijd en capaciteit van scholen. Dit maakt het noodzakelijk om een vorm te kiezen die haalbaar is en voldoende diepgang biedt.

De keuze voor de juiste intensiteit van jeugdparticipatie hangt daarom af van het antwoord op de volgende vragen:

1. *Hoeveel waarde hecht de gemeente aan jeugdparticipatie als middel voor maatschappelijke en democratische betrokkenheid?*

2. *Welke uitvoeringscapaciteit is beschikbaar?*

Afhankelijk van het antwoord op die vragen zijn de volgende scenario's uitgewerkt:

- Een lichte vorm (alleen een jeugdburgemeester aangevuld met burgerschapsonderwijs) is zichtbaar en laagdrempelig, maar heeft beperkte inhoudelijke impact.

- Een middeluitgebreide vorm (een lichte vorm aangevuld met een jeugdpanel en een jeugd-project) biedt betekenisvolle inspraak via een flexibel jeugdpanel en concrete projecten, met een haalbare belasting voor scholen.

- Een uitgebreide vorm (een thematische jeugdgemeenteraad) biedt maximale democratische vorming en invloed, maar vraagt veel tijd, begeleiding en structurele inzet van alle betrokken partijen.

Voor Laarbeek is het belangrijk om een balans te vinden tussen ambitie en uitvoerbaarheid. De gekozen vorm moet jeugd een stem geven, zonder scholen en organisatie te overbelasten. Een goed gekozen participatiestructuur vergroot de maatschappelijke betrokkenheid van jeugd en verbindt hen duurzaam met de lokale democratie.

5. Scenario 1: De Light variant – jeugdburgemeester en burgerschapsonderwijs

5.1 Wat houdt het in?

De light-variant richt zich op een laagdrempelige vorm van jeugdparticipatie waarbij de nadruk ligt op zichtbaarheid, inspiratie en kennismaking met de lokale democratie. Deze variant bestaat uit twee onderdelen: een jeugdburgemeester met een symbolische en representatieve rol en samenwerking met scholen rondom burgerschapsonderwijs, bijvoorbeeld via gastlessen, rondleidingen in het gemeentehuis of deelname aan burgerschapsopdrachten. Deze variant biedt jeugd vooral een eerste kennismaking met participatie en lokale democratie, zonder structurele inspraakmomenten.

5.2 De praktijk

De light-variant kan effectief zijn voor het creëren van zichtbaarheid en het inspireren van jeugd, terwijl de inhoudelijke impact beperkt blijft. kinderen vinden het leuk om een jeugdburgemeester te hebben en betrokken te worden bij activiteiten van de gemeente, maar ervaren weinig echte invloed. Deze variant is goed haalbaar voor scholen, omdat de belasting minimaal is en burgerschap vrij kan worden ingevuld. Tegelijkertijd ontstaat er weinig structurele samenwerking en impact door het ontbreken van projecten.

5.3 Werkproces

Het werkproces bij de light-variant bestaat uit enkele vaste activiteiten per jaar. De eerste activiteit is de selectie en benoeming van de jeugdburgemeester, gevolgd door een jaarplanning met representatieve taken zoals openingen, jeugdevenementen en schoolbezoeken. Daarnaast vindt er een á twee keer per jaar afstemming met scholen plaats over burgerschapsonderwijs. Communicatie richt zich vooral op zichtbaarheid via korte nieuwsitems, fotomomenten en betrokkenheid van ouders en scholen. Het proces is eenvoudig, routinematig en flexibel te organiseren.

5.4 Capaciteit en kosten

De light-variant vraagt relatief weinig capaciteit van de gemeente: ongeveer 3 á 4 uur per week voor coördinatie, afstemming met scholen en voorbereiding van representatieve momenten. De inzet van vakafdelingen blijft zeer beperkt en kosten zijn laag. De kosten zijn vooral gerelateerd aan onkosten voor representatie, kleine materialen of burgerschapsactiviteiten. Deze variant heeft de laagste inzet en kosten, maar ook de minste inhoudelijke participatie.

6. Scenario 2: de medium-variant – jeugdpanel en jeugdproject

6.1 Wat houdt het in?

De mediumvariant combineert de jeugdburgemeester, samenwerking rond burgerschapsonderwijs en een flexibel (mogelijk deels-digitaal) jeugdpanel. Het jeugdpanel komt twee tot drie keer per jaar samen en denkt thematisch mee over actuele vraagstukken zoals veiligheid, buitenruimte of duurzaamheid. Daarnaast wordt jaarlijks een jeugdproject uitgevoerd met kinderen die gekozen worden (op dezelfde wijze als dat nu leden van de jeugdgemeenteraad gekozen worden), gericht op een concreet, zichtbaar resultaat. Deze variant biedt jeugd echte inspraak zonder de uitgebreide structuur van een jeugdgemeenteraad.

De consultaties voor het jeugdpanel zijn bewust laagdrempelig ingericht, zodat deelname toegankelijk blijft voor alle leerlingen in de bovenbouw en er breed gedragen input kan worden opgehaald.

Deze werkwijze combineert een grote reikwijdte met lage structurele inzet voor zowel scholen als de gemeentelijke organisatie, terwijl kinderen toch actief worden betrokken bij het vormen en verdiepen van thema's. Naar aanleiding van deze sessies worden compacte infographics vormgegeven voor de terugkoppeling aan de kinderen, de scholen en de gemeenteraad.

6.2 Lessen uit praktijk

In de praktijk is gebleken dat een vaste, herkenbare structuur en een duidelijke rolverdeling zorgen voor duurzame betrokkenheid van kinderen. Door jaarlijks dezelfde werkwijze te hanteren en kinderen precies te laten weten wat er van hen verwacht wordt, ontstaat continuïteit en het gevoel van eigenaarschap. Deze werkwijze kan worden vertaald naar het jeugdpanel door te werken met jaarlijkse afspraken, vaste momenten voor consultaties en periodieke updates aan kinderen en scholen. Hierdoor blijft het panel voorspelbaar, overzichtelijk en betrouwbaar voor alle betrokkenen.

Peilingen hebben het meest effect wanneer ze direct gekoppeld zijn aan tastbare thema's uit de leefomgeving van kinderen. Denk aan het in kaart brengen van onveilige schoolroutes of het ophalen van ideeën voor het verbeteren van speel- en ontmoetingsplekken. Door het panel te verbinden aan concrete onderwerpen die kinderen dagelijks ervaren, krijgen peilingen meer betekenis, groeit de respons en voelen kinderen zich serieus genomen in het proces.

Uit het Laarbeekse onderzoek naar jeugdparticipatie en de co-creatiesessie blijkt dat jeugd met name behoefte heeft aan flexibiliteit, zichtbare resultaten en een laagdrempelige manier om invloed uit te oefenen. Een jeugdpanel sluit goed aan op deze wensen: kinderen kunnen meedoen zonder vaste verplichtingen en ervaren dat

hun ideeën daadwerkelijk worden opgepakt. Voor scholen is deze variant naar verwachting goed uitvoerbaar, omdat het projectmatig, overzichtelijk en niet te tijdsintensief is. Ook voor de vakafdelingen heeft deze vorm meerwaarde, omdat de input van jeugd concreet en toepasbaar is binnen realistische kaders.

6.3 Werkproces

Het werkproces begint jaarlijks met afstemming met scholen, jeugdwerk en vakafdelingen om geschikte thema's te bepalen. Het jeugdpanel wordt samengesteld via schoolverkiezingen gecombineerd met een wervingscampagne op scholen, sociale media en via jeugdwerk. Gedurende het schooljaar vinden panelbijeenkomsten plaats waarin kinderen input geven die door vakafdelingen wordt meegenomen. Het jeugdproject wordt in samenwerking met de gekozen kinderen uit de schoolverkiezingen uitgevoerd en resulteert in een concreet product of advies. Elke bijeenkomst wordt afgesloten met een korte terugkoppeling naar jeugd en school, bijvoorbeeld via een infographic. De uitkomsten van het jeugdproject worden ook teruggekoppeld aan de gemeenteraad. Aan het einde van het schooljaar volgt een gezamenlijke evaluatie om het volgende jaar te verbeteren.

Voor elke panel wordt eerst in samenwerking met de betrokken beleidsadviseurs een korte vraagstelling opgesteld. Dit zorgt ervoor dat de peiling aansluit op actuele beleidsvragen en begrijpelijk is voor kinderen.

De uitvraag kan via verschillende wegen worden uitgevoerd. Het kan worden uitgestuurd via de basisscholen, er kan een fysieke bijeenkomst worden georganiseerd of we gaan kinderen actief bevragen op een "vindplaats", bijvoorbeeld tijdens een evenement. Hierdoor wordt een brede groep kinderen bereikt met weinig belasting voor scholen.

6.4 Capaciteit en kosten

De mediumvariant vraagt gemiddeld 4–6 uur per week van de begeleider jeugdparticipatie. Deze tijd wordt besteed aan organisatie, afstemming met scholen en vakafdelingen, verslaglegging en terugkoppeling. Vakafdelingen leveren inhoudelijke bijdragen per thema vanuit een vooraf vastgesteld programma, maar worden minder intensief belast dan bij een jeugdgemeenteraad.

Kosten blijven beperkt: incidentele materialen voor het jeugdproject (ter hoogte van het huidige werkbudget), communicatiemiddelen en facilitaire ondersteuning voor bijeenkomsten. De variant biedt daarmee een goede balans tussen haalbaarheid en impact.

7. Scenario 3: de uitgebreide variant – thematische jeugdgemeenteraad

7.1 Wat houdt het in?

De uitgebreide variant omvat een volledig uitgewerkte jeugdgemeenteraad, aangevuld met een jeugdburgemeester, een jeugdpanel en samenwerking met scholen rondom burgerschapsonderwijs. De jeugdgemeenteraad functioneert als een formeel participatiemodel waarin kinderen uit de bovenbouw van basisscholen als vertegenwoordigers zitting nemen. Het jeugdpanel blijft naast de jeugdgemeenteraad bestaan en biedt ruimte voor verdieping en breder draagvlak voor de projecten van de jeugdgemeenteraad.

De thematische jeugdraad organiseert 2 tot 3 themasessies per jaar, van 2 - 3 uur met gekozen kinderen van alle scholen in Laarbeek uit groep 7 en 8. Elk thema levert een top 3 adviezen op en wordt korte gepresenteerd aan de gemeenteraad, waar mogelijk met tastbaar resultaat in de leefomgeving. Vooraf wordt een digitale peiling uitgezet om breder bereik te realiseren.

7.2 Lessen uit de praktijk

1. Nederweert – Kinderraad (2025)

De Kinderraad van Nederweert vormt een sterk voorbeeld van hoe een projectmatige werkwijze met draagvlak van scholen kan leiden tot duurzame jeugdparticipatie. Jaarlijks worden basisschoolleerlingen, afkomstig uit alle deelnemende scholen, officieel geïnstalleerd. Dit installatie-moment is een bewust democratisch ritueel waarbij kinderen niet alleen kennismaken met de lokale overheid, maar zich ook zichtbaar deel voelen van het bestuur.
De werkwijze wordt gedragen door de scholen, wat zorgt voor structurele betrokkenheid van zowel leerlingen als leerkrachten. Thema's worden jaarlijks vastgesteld in afstemming met het gemeentebestuur, waardoor projecten aansluiten bij de beleidsprioriteiten en bij de leefwereld van kinderen. De combinatie van democratische vorming, een duidelijk jaarritme en structurele koppeling met het bestuur laat zien dat een model waarin scholen actief partner zijn, leidt tot zowel continuïteit als gedragen resultaten.
De ervaringen in Nederweert bevestigen dat een eenvoudig maar herkenbaar programma, gedragen door scholen en gefaciliteerd door de gemeente, effectief is in zowel het bereiken van jeugd als in het realiseren van uitvoerbare adviezen.

2. Tiel – Kinderraad

De Kinderraad van Tiel is geïnspireerd op de jeugdgemeenteraad van gemeente Laarbeek en staat bekend om de sterke focus op thema's die rechtstreeks uit de leefomgeving van kinderen komen en op resultaten die zichtbaar en concreet zijn. De raad werkt thematisch en resultaatgericht, met projecten zoals:

- Veilige schoolroutes, waarin kinderen zelf knelpunten in kaart brengen en verbeteroplossingen presenteerden;
- Schoon Tiel, een campagne waarbij kindertekeningen op veegwagens werden geplaatst om bewustwording in de hele gemeente te vergroten;
- HackShield, waarbij kinderen meededen aan een landelijke challenge rond digitale veiligheid;
- Rookvrije speeltuinen, die hebben geleid tot concrete aanpassingen in de openbare ruimte;
- De aanleg van een pumptrack, die in samenspraak met kinderen tot stand kwam.

De kracht van Tiel ligt in het zichtbaar maken van resultaten: kinderen zien wat er met hun input gebeurt, inwoners herkennen de bijdrage van jeugd in het straatbeeld en het bestuur ervaart dat jeugdparticipatie daadwerkelijk leidt tot maatschappelijke meerwaarde. Deze zichtbare impact versterkt de motivatie van kinderen, vergroot de lokale trots en maakt het voor scholen aantrekkelijk om actief deel te nemen.
Het voorbeeld van Tiel laat zien dat projectmatige participatie, met duidelijke thema's en goed gefaciliteerde uitvoering, leidt tot hoog draagvlak, zichtbaarheid en duurzame betrokkenheid bij zowel kinderen als partners.

7.3 Doelgroep en werving

De werving vindt plaats via alle basisscholen binnen de gemeente, zodat iedere leerling in de bovenbouw (ongeacht kern, school of achtergrond) dezelfde kans krijgt om deel te nemen. De verkiezingen op school worden als erg waardevol beschouwd door alle stakeholders. De betrokkenheid van de scholen bij de verkiezingen verschilt per school.

7.4 Werkproces (per themacyclus)

De jeugdgemeenteraad wordt aan het begin van elk schooljaar via de bestaande verkiezingen samengesteld. Deze vaste groep vertegenwoordigt het hele schooljaar de stem van kinderen in Laarbeek en werkt gezamenlijk aan meerdere themacycli. Hoewel de samenstelling vaststaat, komen de thema's wel vanuit alle kinderen: via een digitale jeugdpeiling en een korte klasopdracht op alle basisscholen wordt jaarlijks breed opgehaald wat kinderen belangrijk vinden. De jeugdgemeenteraad bundelt en clustert deze input tot een voorgestelde themalijst, die vervolgens door portefeuillehouder en thema-eigenaren wordt getoetst op beleidsmatch, haalbaarheid en benodigde capaciteit voor het volgende jaar.

Voor ieder vastgesteld thema wordt 6–8 weken vooraf de centrale vraag scherp geformuleerd, zodat duidelijk is wat kinderen precies mogen meegeven en welke expertise tijdens de sessie nodig is. Daarna volgt een korte digitale voorpeiling onder alle bovenbouwleerlingen om aanvullende signalen op te halen en het thema verder te verdiepen.

De jeugdgemeenteraad komt vervolgens bijeen voor een fysieke themasessie van 2–3 uur, waarin kinderen aan de hand van inspiratie, interactieve werkvormen en gezamenlijke prioritering toewerken naar een top-3 adviezen. Deze adviezen presenteren zij zelf aan de gemeenteraad.

Keuze van het advies

Tijdens elke themasessie werkt de jeugdgemeenteraad toe naar een top-3. Ideeën worden eerst verkend en aangescherpt, vervolgens gewogen op impact voor kinderen, haalbaarheid, veiligheid, duurzaamheid en aansluiting op beleid, waarna de jeugdraadsleden met argumentatie en (eventuele) stemrondes de drie sterkste adviezen kiezen. De begeleiders (projectleider en thema-eigenaar) ondersteunen inhoudelijk, maar de uiteindelijke keuze ligt bij de kinderen.

Uitvoering door de jeugdgemeenteraad

Na besluitvorming wordt per advies vastgelegd wat we uitvoeren, onderzoeken of (nog) niet kunnen, met een verantwoordelijke en planning. Waar het kan, doen kinderen mee: zij denken mee over ontwerp en locaties, helpen bij voorbereidingen (namen, materialen, testopstellingen), nemen deel aan uitvoeringsmomenten (bijv. planten, openen, schouwen) en treden op als ambassadeurs in de communicatie. Na afronding volgt een terugkoppeling “Wat is ermee gedaan?”, zodat kinderen en scholen zien welke stappen zijn gezet en welk effect dat heeft gehad.

Na iedere themacyclus wordt een terugkoppeling gepubliceerd en ontvangen scholen een overzicht “Wat is ermee gedaan?”, waarin staat welke adviezen worden uitgevoerd, onderzocht of (nog) niet haalbaar zijn. Zo ontstaat gedurende het schooljaar een herkenbare, doorlopende cyclus van themakeuze, co-creatie en zichtbare opvolging.

7.5 Governance en rollen

De uitvoering van de themacycli wordt gedragen door drie kernrollen. De begeleider van de jeugdgemeenteraad (ca. 0,25 fte) voert de regie over het proces, onderhoudt de afstemming met scholen en partners en bewaakt de kwaliteit en voortgang van de cyclus.

De thema-eigenaar vanuit de betreffende vakafdeling is verantwoordelijk voor het formuleren van de inhoudelijke vraag en voor de opvolging van de adviezen die uit de themasessie voortkomen.

De gemeenteraad vervult een kaderstellende, ontvangende en ondersteunende rol: zij stelt jaarlijks de thema’s vast en ontvangt de adviezen van de jeugdgemeenteraad tijdens de pitchmomenten. Hiermee is de inhoud geborgd in de organisatie en is de verbinding met het democratisch proces helder en structureel verankerd. Daarnaast kunnen raadsleden een rol spelen als host of jury bij de verkiezingen op school en scholen bezoeken ter ondersteuning van democratie-educatie. De meest logische borging met betrekking tot het eigenaarschap voor de jeugdgemeenteraad zou daarom ook bij de griffie liggen.

7.6 Capaciteit en middelen

De zware variant vraagt ongeveer dezelfde inzet als de huidige praktijk: circa 9 uur per week aan procesbegeleiding. Deze tijd betreft organisatie van raadsvergaderingen, contact met scholen, voorbereiding van stukken, verslaglegging en terugkoppeling. Daarnaast worden vakafdelingen structureel betrokken bij de inhoudelijke voorbereiding van thema's en het opvolgen van besluiten. Dit zorgt voor een hogere belasting dan bij de light- of mediumvariant. Kosten zijn hoger door facilitaire ondersteuning, materialen voor projecten en eventuele bijeenkomsten in het gemeentehuis. De zware variant biedt de meest intensieve vorm van jeugdparticipatie, maar vraagt ook de meeste organisatorische en inhoudelijke investering.

7.7 Kwaliteitsborging

De kwaliteit van de jeugdgemeenteraad steunt op drie vaste bouwstenen:

1. Bereiken en betrekken: kinderen uit alle kernen worden actief betrokken via digitale peilingen, klasopdrachten en verkiezingen, zodat hun ideeën daadwerkelijk de basis vormen van de themacycli.
2. Binden en boeien tijdens de themasessies: door te werken met inspirerende werkvormen, herkenbare thema's en een duidelijke rol van de jeugdgemeenteraadsleden in zowel advies als uitvoering.
3. Terugkoppelen en voortbouwen: kinderen, scholen en de gemeenteraad ontvangen na elke cyclus een overzicht van wat er met de adviezen is gedaan, waarmee continuïteit en vertrouwen worden opgebouwd.

Deze bouwstenen worden versterkt door enkele belangrijke succesfactoren. Een vaste structuur zorgt voor voorspelbaarheid, duidelijkheid en ritme gedurende het schooljaar. De samenwerking met partners die dicht bij de jeugd staan, zoals scholen, LEV-groep en jeugdwerk, zorgt voor breed bereik en stevige inbedding. Tot slot is heldere en tijdige feedback cruciaal: door transparant te laten zien wat met de inbreng van kinderen gebeurt, blijft de motivatie hoog en krijgt jeugdparticipatie betekenis.

8. Scenariovergelijking

In de huidige jeugdgemeenteraad werkt een kleine groep kinderen gedurende het hele schooljaar aan meerdere losse projecten. Deze projecten komen vaak voort uit ideeën die tijdens vergaderingen ontstaan of vanuit suggesties van ouders, scholen, partners of de begeleider. Hierdoor ontbreekt soms een duidelijke koppeling met gemeentelijk beleid en is de uitvoerbaarheid afhankelijk van goodwill en beschikbare tijd binnen vakafdelingen. De planning is wisselend, de schoolbetrokkenheid varieert en er is geen structurele terugkoppeling of monitoring. Daarnaast voeren kinderen naar eigen ervaring regelmatig veel brainstorms uit zonder dat er altijd een concreet resultaat of opvolging plaatsvindt. De raad is zichtbaar tijdens verkiezingen en sporadisch bij presentaties, maar de impact is wisselend en resultaten worden niet altijd geborgd. Ambtelijke inzet is relatief hoog, verschilt van project tot project en is vaak onvoorzien en soms zelfs onvoorzien structureel, zoals bij het onderhoud aan de vlindertuin.

Deze scenariovergelijking laat zien dat de varianten verschillen in intensiteit, organisatorische belasting en mate van invloed voor jeugd. De light-variant richt zich op zichtbaarheid en laagdrempelige betrokkenheid, met beperkte inspraak. De medium-variant biedt een realistische balans tussen impact en uitvoerbaarheid: kinderen krijgen invloed via een panel en projecten, zonder dat scholen of de organisatie overbelast worden. De uitgebreide variant, die vergelijkbaar is met de huidige inzet vraagt structurele betrokkenheid van scholen en meerdere vakafdelingen. Hoewel deze variant veel oplevert in termen van democratische vorming, is het nog maar de vraag of deze variant haalbaar is. De huidige variant bevindt zich tussen medium en zwaar in, maar kent wisselende structurele impact. Op basis hiervan vormt de medium-variant de meest toekomstbestendige en uitvoerbare keuze voor Laarbeek, rekening houdend met de gegeven uitgangspunten.

Onderstaand zijn de huidige vorm en de 3 scenario's op verschillende aspecten uiteengezet en vergeleken in een visueel overzicht.

Onderdeel	Light-variant	Medium-variant	Uitgebreide variant	Huidige variant
Kern-componenten	Jeugd-burgemeester + burgerschaps-onderwijs	Jeugd-burgemeester + burgerschaps-onderwijs + panel + jeugd-project	Jeugd-burgemeester + burgerschaps-onderwijs + panel + Thematische jeugd-gemeenteraad (inclusief projecten)	Jeugdburgemeester + burgerschapsonderwijs + Jeugdgemeenteraad (inclusief projecten)

Benodigde ambtelijke capaciteit begeleiding	3–4 uur/week	4–6 uur/week	9 uur/week	9 uur/week (huidige inzet)
Inzet vakafdelingen	Zeer beperkt	Regelmatig	Structureel, projectmatig	Structureel, ad-hoc
Belasting scholen	Laag	Laag–middel	Middel–hoog	Middel
Mate van invloed jeugd	Laag	Middel	Hoog	Middel–hoog
Flexibiliteit voor jeugd	Hoog	Hoog	Laag	Middel
Impact op beleid	Beperkt	Concreet	Structureel	Wisselend
Complexiteit organisatie	Laag	Middel	Hoog	Hoog

De mediumvariant is voor gemeente Laarbeek de meest passende en uitvoerbare vorm van jeugdparticipatie, omdat deze het beste aansluit bij de behoeften van zowel jeugd als scholen en binnen een realistische capaciteitsinzet valt. Jeugdgemeenteraadsleden gaven in de co-creatiesessie aan dat zij vooral behoefte hebben aan flexibiliteit, echte invloed en zichtbaar resultaat. Een jeugdpanel, aangevuld met een jaarlijks jeugd-project, biedt die elementen zonder de formele en tijdsintensieve structuur die een jeugdgemeenteraad met zich meebrengt. Scholen kunnen zich naar verwachting in dit scenario vinden, omdat de belasting beperkt en afgebakend blijft.

Daarnaast vormt de mediumvariant een verbetering ten opzichte van de huidige werkwijze, die circa 9 uur per week vraagt en door zowel scholen als organisatie als intensief wordt ervaren. Met een benodigde inzet van ongeveer 6–8 uur per week blijft de mediumvariant binnen realistische uitvoeringsruimte, terwijl de impact op beleid en betrokkenheid van jeugd aanzienlijk groter en breder is dan in de light-variant. Door participatie te combineren met praktische uitvoerbaarheid biedt de mediumvariant een stevige, toekomstbestendige structuur die jeugd duurzaam verbindt met hun leefomgeving en de lokale democratie.

9. Implementatie-aanpak 2026–2027

Onderstaande planning geeft een overzicht van de belangrijkste stappen in de implementatie van de medium-variant van jeugdparticipatie. De implementatie is gericht op een overzichtelijke en haalbare jaarcyclus waarin het jeugdpanel, de jeugdburgemeester en het jaarlijkse jeugdproject centraal staan. Door een duidelijke planning, afstemming met scholen en een lichte vorm van monitoring blijft de aanpak uitvoerbaar binnen de beschikbare capaciteit. Jeugd krijgt hiermee structurele, maar flexibele invloed op beleid, terwijl scholen en vakafdelingen niet structureel of ad-hoc worden belast. Door dit proces gestructureerd te doorlopen, ontstaat een sterke basis voor duurzame, jeugdparticipatie die past binnen de schoolkalenders, beleidsprocessen en organisatorische capaciteit van de gemeente.

De planning hieronder vormt daarmee het gezamenlijke pad richting het schooljaar 2026–2027, waarbij wordt toegewerkt naar een model dat helder is voor scholen, uitvoerbaar is voor de organisatie en betekenisvol is voor kinderen.

Periode	Activiteit	Betrokken partijen	Doel / Toelichting
Communicatie overgang (jul-aug)	Interne en externe communicatie (inwoners, partners)	Gemeente, scholen, jeugdwerk	Inwoners en partners informeren
Voorbereiding (aug–sep)	Afstemming met scholen, interne organisatie en partners	Gemeente, scholen, en jeugdwerk	Selectie thema's, panelplanning en communicatieplan
Start schooljaar	Introductie jeugdpanel, jeugdburgemeester en jeugdproject + werving	Gemeente, scholen	Jeugd informeren, aanwijzen jeugdburgemeester panel samenstellen en verkiezingen jeugdproject
Najaar	Panelbijeenkomst 1 (thema 1)	Gemeente, jeugd, vakafdeling	Ophalen ideeën, prioriteiten bepalen
Najaar/winter	jeugd-project (jaarlijks)	Gemeente, basisschool, jeugd	Concreet project met zichtbaar resultaat
Winter	Panelbijeenkomst 2 (thema 2)	Gemeente, jeugd, vakafdeling	Verdieping en adviesvorming
Voorjaar	Panelbijeenkomst 3 (terugkoppeling)	Gemeente, jeugd	Presentatie resultaten en vervolgstappen
Eind schooljaar	Evaluatie & planning vervolgjaar	Gemeente, scholen, jeugd, vakafdelingen	Reflectie en verbeteracties vaststellen

9.1 Uitwerking vervolg

Komend jaar wordt ingezet op drie concrete stappen om jeugdparticipatie verder te versterken:

1. *De jeugdburgemeester*

De huidige invulling blijft komend jaar ongewijzigd. Tegelijk wordt onderzocht hoe de rol kan worden versterkt. Dit houdt in dat de rol, taken en positionering van de jeugdburgemeester worden verhelderd.

2. *Structuur jeugdparticipatie*

Er wordt een duidelijke en uitvoerbare werkwijze ontwikkeld voor jeugdparticipatie met vaste momenten en werkvormen met scholen en een heldere rolverdeling tussen gemeente en scholen hierin. In de verdere uitwerking wordt ook aandacht besteed aan de voormalige representatie-activiteiten van de jeugdgemeenteraad, zoals aanwezigheid bij de kinderlintjes, opening van de kermis en de dodenherdenking.

3. *Doorgaande lijn en burgerschap*

Er wordt gewerkt aan betere aansluiting op jongeren en het onderwijs, zodat het thema breed in de gemeente is geborgd. Daarbij wordt gekeken naar:

- De koppeling met participatie voor middelbare scholieren;
- Verbinding in het burgerschapsonderwijs (leren en doen);
- inzicht in vervolgmogelijkheden voor betrokken jeugd

Aan het eind van het jaar leidt dit tot een structurele aanpak van jeugdparticipatie, inclusief een verhelderde rol van de jeugdburgemeester.

10. Borging van jeugdparticipatie binnen de organisatie

Momenteel is de jeugdgemeenteraad ambtelijk geborgd binnen team KCC/burgerzaken voor 9 uur ambtelijke inzet per week. Daarnaast is er een jaarlijks werkbudget van €3.070,- (661011/438059)

Binnen de mediumvariant wordt jeugdparticipatie inhoudelijk geborgd door een vaste organisatorische basis te creëren zonder de werkwijze onnodig complex te maken. De eigenaar van jeugdparticipatie vervult hierbij de centrale rol: deze coördineert het jeugdpanel, onderhoudt contact met scholen en partners, bewaakt de jaarplanning en stemt af met vakafdelingen. Door deze verantwoordelijkheid op een plek te beleggen, blijft de werkwijze consistent, overzichtelijk en op kwaliteit gericht.

Het advies is om het thema onder te brengen bij team beleid sociaal en veiligheid. Vanuit dit team worden de contacten met andere inwonersgroepen zoals de dorpsraden en de seniorenraad onderhouden. Ook de jeugdraad was hier eerder belegd. Team

beleid sociaal wordt hiermee verantwoordelijk voor de coördinatie van het jeugdpanel en de jeugdburgemeester en de terugkoppeling van het jeugdpanel, de jeugdburgemeester en het jaarlijkse jeugdproject.

Team communicatie heeft ook een belangrijke rol rondom dit thema. Zij zijn verantwoordelijk voor de zichtbaarheid en het faciliteren van de themahouder van team beleid sociaal en veiligheid. Deze positionering sluit aan bij de aard van de mediumvariant: jeugd betrekken, verhalen zichtbaar maken en zorgen dat hun input wordt gezien en gedeeld. Het succes van deze variant staat of valt met goede communicatie: kinderen blijven gemotiveerd wanneer zij zien dat hun ideeën invloed hebben en wanneer resultaten laagdrempelig worden teruggekoppeld. Door communicatie aan te haken op het jeugdpanel, wordt consistentie in toon, stijl en zichtbaarheid gegarandeerd en kan het onderwerp worden geïntegreerd in bredere publieksgerichte campagnes en organisatiebrede prioriteiten.

10.1 Rolverdeling en verantwoordelijkheden

1. Proces- en uitvoeringsregie: Samenleving (team beleid sociaal en veiligheid)

De kennis over de doelgroep jeugd is geborgd bij afdeling samenleving. Ook wordt de capaciteit op dit thema geborgd. Bovendien is vanuit dat team contact met de groeperingen van inwoners ten aanzien van participatie: senioren, adviesraad sociaal domein en dorpsraden. Het jeugdpanel zou hier ook in passen. De rol van deze afdeling is dan als volgt:

- Uitvoering en coördinatie jeugdparticipatie en planning volgens school- en beleidscyclus.
- Werving via scholen.
- Monitoring & rapportage (kwaliteit en inzet) en publicatie “Dit is ermee gedaan”.

2. Inhoudelijke regie per thema: Vakafdelingen

Adviezen landen in de lijn. Per thema (bijv. verkeer, armoede, leefomgeving) is er een thema-eigenaar die de vraag scherp formuleert, inhoudelijke input levert en de opvolging borgt. De rol van deze afdelingen is dan als volgt:

- Formuleren van heldere, relevante vragen voor het panel of jeugdproject.
- Aanwezigheid in sessies (korte inspiratieshots) en mede opvolging van jeugdproject.
- Evalueren van bruikbaarheid en doorvertalen naar beleid/uitvoering.

3. Facilitering: Communicatie

Team communicatie heeft expertise op de communicatie met de doelgroep jeugd. Bedrijfsvoering kan formats, processen en communicatie duurzaam beleggen en opschalen (ook voor andere doelgroepen). Dit voorkomt versnippering en maakt standaardisatie mogelijk. De rol van communicatie ten aanzien van de jeugdparticipatie is dan als volgt:

- Communicatie (socials) en huisstijl.
- Beheer van digitale participatietools (polls, formulieren, dashboards).
- Monitoring & rapportage op bereik en publicatie “Dit is ermee gedaan”.

4. Facilitering jeugdburgemeester: bestuurssecretariaat

De functie van jeugdburgemeester heeft een sterke ceremoniële component. De planning van de jeugdburgemeester wordt veelal afgestemd op de agenda van de burgemeester en wethouders. De rol van het bestuurssecretariaat is dan als volgt:

- Plannen en beheren van de agenda van de jeugdburgemeester;
- Coördineren van uitnodigingen voor evenementen, bijeenkomsten en representatieve momenten;
- Regelen van praktische zaken rondom afspraken (locatie, communicatie, etc.)
- Signaleren van kansen voor zichtbaarheid of participatie van de jeugdburgemeester.

11. Monitoring en evaluatie

Om te kunnen volgen of de vernieuwde variant van jeugdparticipatie werkt en of we de beoogde doelen echt bereiken, is het belangrijk om op een eenvoudige manier te monitoren wat de variant oplevert.

Monitoring en evaluatie binnen de mediumvariant richten zich op het cyclisch verbeteren van de kwaliteit, zichtbaarheid en impact van jeugdparticipatie, zonder onnodige belasting voor jeugd, scholen of de organisatie. De monitoring blijft bewust licht en praktisch, passend bij de flexibele aard van het jeugdpanel en het jaarlijkse jeugd-project. Tijdens het jaar wordt gevolgd hoe divers en representatief de deelname is, hoe kinderen de bijeenkomsten ervaren en welke ideeën en adviezen worden opgehaald. Daarnaast wordt bijgehouden welke acties vakafdelingen ondernemen op basis van de inbreng van jeugd en hoe zichtbaar deze opvolging is richting jeugd, ouders en scholen. Zo ontstaat een realistisch beeld van wat werkt, welke thema’s de jeugd raakt en waar bijsturing nodig is.

Aan het einde van elk schooljaar vindt een compacte evaluatie plaats met jeugd, scholen, vakafdelingen en de begeleider jeugdparticipatie. Deze evaluatie richt zich op drie vragen:

1. Hebben kinderen daadwerkelijk invloed ervaren en voelen zij zich serieus genomen?
2. welke concrete resultaten hebben panelbijeenkomsten en het jeugd-project opgeleverd voor beleid of uitvoering?
3. Hoe uitvoerbaar was de werkwijze voor scholen, organisatie en jeugd?

Op basis hiervan worden verbeterpunten vastgesteld, bijvoorbeeld rondom werving, terugkoppeling, werkvormen of samenwerking met scholen. De begeleider jeugdparticipatie coördineert deze activiteiten en vakafdelingen leveren incidentele input. Deze monitoringsaanpak zorgt voor kwaliteit, transparantie en impact, terwijl het model licht blijft.

12. Communicatie & zichtbaarheid

Communicatie is een randvoorwaarde voor het slagen van jeugdparticipatie, omdat jongeren alleen gemotiveerd blijven wanneer zij duidelijk zien wat hun inbreng oplevert. Door herkenbare, toegankelijke en interactieve communicatie te combineren met structurele terugkoppeling, wordt jeugdparticipatie zichtbaar, leuk en relevant. Dit verkleint de ervaren afstand tussen jeugd en gemeente Laarbeek en stimuleert duurzame (maatschappelijke) betrokkenheid.

De herziening van jeugdparticipatie vraagt om een communicatieaanpak die aansluit bij de belevingswereld van jeugd en jongeren en tegelijkertijd zorgt voor zichtbaarheid, toegankelijkheid en vertrouwen. Uit het onderzoek naar jeugdcommunicatie (onder jongeren tussen 16 en 24) in Laarbeek blijkt dat jongeren de gemeentelijke communicatie als formeel en afstandelijk ervaren, de gemeente nauwelijks online volgen en vooral informatie ontvangen via ouders of toevallig offline. Tegelijkertijd geven jongeren aan wel te willen meedenken, mits de onderwerpen relevant zijn (zoals wonen, veiligheid en vrije tijd), de drempel laag is en duidelijk zichtbaar wordt wat er met hun inbreng gebeurt.

Doel van de communicatie

De communicatie richt zich op:

1. Bekendheid vergroten de jeugdburgemeester, het digitale jeugdpanel en het jeugd-project.
2. Een laagdrempelige uitnodiging aan jeugd om mee te doen.
3. Structuur en vertrouwen opbouwen door zichtbaar te maken hoe input wordt gebruikt (“jij zegt, wij doen”).
4. Continuïteit: doorlopende interactie via kanalen die de jeugd en jongeren dagelijks gebruiken.

Kernboodschap

“Jouw mening telt. Denk mee over de onderwerpen die jou raken en wij laten zien wat we ermee doen.”
Deze boodschap sluit aan bij de behoefte van jeugd en jongeren aan invloed, herkenning en transparantie.

Aanpak

De communicatie bestaat uit drie sporen:

1. Online zichtbaarheid en interactie

De gemeente gebruikt vooral Instagram (en indirect TikTok via partners zoals jeugdwerk), omdat dit aansluit bij het mediagebruik van jeugd. De focus ligt op herkenbare, korte en visuele content:

- polls en korte vragen (“vraag van de maand”);
- reels met inwoners/peers in plaats van stockmateriaal;
- terugkoppelingen over wat er met input is gedaan;
- herkenbare jeugdformats die aansluiten bij de visuele stijl die jeugd en jongeren waarderen.

Deze aanpak verschuift communicatie van informeren naar dialoog, zoals aanbevolen in het onderzoek onder jeugd. Daarnaast is de doelgroep gevoelig voor een wedstrijdelement. Dit wordt ook meegenomen bij het ophalen van input, zoals voor deelname aan het panel.

2. Versterken bestaande netwerken

Omdat kinderen de gemeente niet vanzelf volgen, wordt samengewerkt met LEV-groep, scholen en verenigingen en lokale evenementen waar kinderen al aanwezig zijn.

Deze partners helpen bij zowel werving als verspreiding van informatie. Dit verlaagt de drempel en vergroot het bereik.

3. Transparante en doorlopende terugkoppeling

Zichtbaarheid van resultaten is essentieel voor vertrouwen. Bij elke peiling en bij het project wordt gedeeld wat jeugd hebben ingebracht, welke afwegingen zijn gemaakt en welke acties volgen.

Dit gebeurt via social media, de websitepagina en korte updates in de MooiLaarbeek-krant. Via story/shorts, (video)pitches aan de raad, publicaties op de webpagina van de jeugdgemeenteraad en kindvriendelijke visualisaties kan het bereik worden vergroot en zijn de resultaten zichtbaar. Jongeren gaven in het onderzoek “van praten naar meepraten” aan dat terugkoppeling cruciaal is om gemotiveerd te blijven.

<u>Taal en toon</u>

De gemeente communiceert op B1-niveau, informeel, kort en visueel. Stockfoto’s worden vermeden; jeugd en jongeren willen echte beelden en verhalen van hun eigen omgeving. De communicatie is inclusief en persoonlijk, zoals aanbevolen in het onderzoek “Van praten naar Meepraten”.

<u>Risico’s en aandachtspunten</u>

- TikTok wordt niet als gemeentelijk kanaal gebruikt vanwege VNG-adviezen over privacy en veiligheid; wel wordt via partners bereik gecreëerd.
- Negativiteit op platforms zoals Facebook wordt niet actief opgezocht; Instagram is leidend.
- De verwachting van jeugd over “invloed” moet realistisch worden gemanaged.

Bijlagen

Bijlage 1 Co-creatiesessie met jeugdgemeenteraadsleden

Tijdens de co-creatiesessie met de jeugdgemeenteraadsleden hebben we waardevolle inzichten opgehaald over wat er goed gaat, wat beter kan en wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van de jeugdgemeenteraad. De input laat een gemotiveerde groep zien die veel ideeën heeft, graag een grotere rol wil spelen binnen Laarbeek en actiever in verbinding wil zijn met de samenleving.

1. Wat gaat goed?
De jeugdleden geven aan dat vooral de stroom aan ideeën goed loopt. Zij inspireren elkaar en brengen veel nieuwe onderwerpen in. Daarnaast wordt de sfeer als positief en prettig ervaren.

2. Wat kan beter?

- Onvoldoende planning en ritme: Er is onduidelijkheid over wanneer bijeenkomsten plaatsvinden en er ontbreekt structuur, waardoor verwachtingen niet helder zijn;
- Te veel brainstormen: De jeugdleden blijven vaak hangen in ideeën bedenken en komen minder toe aan uitvoering;
- Niet altijd serieus genoeg: Hoewel de sfeer goed is, is er behoefte aan meer focus;
- Meer spel-elementen en beweging aansluitend op de doelgroep.

3. Inhoudelijke input per thema

Wat willen we bereiken?
De jeugdleden vinden dat de jeugdgemeenteraad er is voor een goed Laarbeek, voor jong en oud, en ook voor natuur en dieren. Succes betekent voor hen: "Als we tevreden zijn." Ze willen meer contact met inwoners en meer activiteiten en acties buiten de deur.

Hoe willen we werken?
- Meer voorspelbare overlegmomenten;
- Actiever en spelenderwijs vergaderen;
- Vaker naar “buiten” of plekken bezoeken;
- Bijeenkomsten van 1,5 tot 2 uur;
- Eigen onderwerpen inbrengen.

Toegang, onderwerpen en betrokkenheid
De jeugdleden vinden gekozen worden leuk, maar willen eerlijkere verkiezingen waarin

iedereen een kans krijgt. Ze stellen voor:
- Een video te maken over de jeugdgemeenteraad;
- Scholen te bezoeken om te vertellen wat ze doen;
- Meer zichtbaar te worden via projecten en video's;

- Na te denken over hoe kinderen die niet gekozen worden toch kunnen meedoen;
- Speelse vormen van input ophalen, zoals een afvalbak met twee keuzes.

Conclusie
De jeugdgemeenteraad wil actiever, zichtbaarder en betekenisvoller zijn, met meer structuur, serieuzere werkwijze, actiever werken aan projecten en bredere betrokkenheid van leerlingen.

Bijlage 2 Input van raadsleden

Raadsleden onderschrijven duidelijk het belang van jeugdparticipatie en zien de jeugdgemeenteraad als een waardevol middel om kinderen te betrekken bij de lokale democratie. Tegelijkertijd geven zij aan dat de huidige vorm onvoldoende tot zijn recht komt: het bereik is beperkt, de zichtbaarheid minimaal en de impact wisselend. Er is behoefte aan een frissere, bredere en consistenter ingestoken vorm, die past bij deze tijd en bij de dynamiek van kinderen.

Focus op educatie en democratisch bewustzijn

De raad vindt dat de jeugdgemeenteraad niet alleen gericht moet zijn op jaarlijkse projecten, maar vooral op het leren kennen van de democratie en de verkiezingen op school: hoe werkt besluitvorming, wat doet een gemeente, welke rollen zijn er? Zij willen actief bijdragen aan deze educatieve rol, bijvoorbeeld door gastlessen of het hosten van verkiezingen en de kinderen (en ouders) actief betrekken bij de politiek.

Behoefte aan structurele inbedding in de gemeentelijke organisatie

Raadsleden geven aan dat de jeugdgemeenteraad nu te afhankelijk is van individuele inzet en te weinig is ingebed in een vaste werkwijze. Zij pleiten voor een duidelijke jaarplanning, vooraf vastgelegde momenten van overleg of ontmoeting, en een herkenbare organisatorische structuur. Dit helpt niet alleen de raad, maar ook scholen en kinderen om te weten waar ze aan toe zijn.

Bijlage 3 Input van scholen

Scholen staan positief tegenover jeugdparticipatie en vinden het belangrijk dat kinderen kennismaken met democratie en het lokale bestuur middels burgerschapsonderwijs.

Zeer lage respons op uitnodigingen voor gezamenlijke activiteiten

Opvallend is dat bijna geen enkele school heeft gereageerd op de uitnodiging voor een co-creatiesessie of gezamenlijke kickoff. Daarnaast hebben slechts vier scholen de enquête ingevuld, waardoor de conclusies mogelijk geen representatief beeld geven.

Betrokkenheid en samenwerking

De ervaren betrokkenheid loopt uiteen: twee scholen voelen zich nauwelijks betrokken, een enigszins en een zeer betrokken. De samenwerking wordt overwegend als voldoende beoordeeld (drie keer voldoende, een keer onvoldoende). Een school geeft aan feitelijk weinig samenwerking te ervaren buiten de informatie over de verkiezingen.

Behoefte aan ondersteuning en heldere communicatie

Scholen waarderen het wanneer de gemeente zorgt voor duidelijke uitleg, materialen en visuele middelen die kinderen en ouders helpen.

Deelname aan verkiezingen en belemmeringen

Aan de verkiezingen wordt doorgaans enigszins actief deelgenomen (drie scholen) en in een geval heel actief. Genoemde belemmeringen zijn onder meer tijd, de behoefte aan klassikale uitleg over doel en opzet (bijvoorbeeld een gastles) en de wens tot een sterkere koppeling met het burgerschapsonderwijs.

Relevantie en gewenste rol van de school

Drie scholen vinden de jeugdgemeenteraad een relevante invulling voor leerlingen een school noemt het beperkt relevant. Voor de toekomstige rol ziet de meerderheid vooral informatie doorgeven als passend. Een school wil optreden als actieve partner.

Gevraagde ondersteuning en communicatie

Scholen vragen om bezoek vanuit de gemeente/jeugdwerk (gastles/uitleg), kant-en-klare materialen (posters en korte video's/animaties), duidelijke instructies en een heldere tijdsinschatting om inzet te kunnen plannen. Voor terugkoppeling geven zij de voorkeur aan korte, visuele middelen zoals poster/visual, video/animatie of een korte nieuwsbrief en vragen om meer en betere uitleg over de jeugdgemeenteraad.

Bijlage 4 Interne co-creatiesessie met ambtelijke organisatie

Tijdens de interne co-creatiesessie kwam naar voren dat er binnen de organisatie brede steun is voor het verbeteren en verduurzamen van de jeugdgemeenteraad. Tegelijkertijd werd duidelijk dat de huidige aanpak te ad-hoc en versnipperd is. Dit zorgt ervoor dat scholen, vakafdelingen en communicatiepartners niet altijd tijdig of consistent worden aangehaakt. Een voorspelbaar, gestructureerd en projectmatig jaarprogramma werd gezien als noodzakelijk om het proces beter te laten aansluiten op schoolroosters en interne capaciteitsplanning.

Politiek-vrije en veilige ruimte voor kinderen

Een belangrijk gedeeld uitgangspunt was dat kindparticipatie altijd moet plaatsvinden in een politiek-vrije, onafhankelijke en veilige omgeving. Kinderen moeten zonder bestuurlijke of politieke sturing hun ideeën kunnen ontwikkelen. De rol van bestuur en raad is hier vooral faciliterend en waarderend, niet inhoudelijk bepalend. Deze borging van onafhankelijkheid werd gezien als essentieel voor geloofwaardige jeugdparticipatie.

Realistische en projectmatige inzet van vakafdelingen

Medewerkers gaven aan dat projecten alleen uitgevoerd moeten worden wanneer er een duidelijke beleidsmatige match is en wanneer eigenaarschap, capaciteit en financiering vooraf goed zijn geregeld. De inzet van vakafdelingen moet begrensd en haalbaar blijven, zodat jeugdparticipatie niet leidt tot extra druk op de reguliere organisatie.

Wisselende betrokkenheid van scholen

De betrokkenheid van scholen bleek sterk te verschillen. Sommige scholen sluiten actief aan, anderen hebben minder ruimte of behoefte om intensief deel te nemen. Daarom is er behoefte aan een proactief en helder aanbod dat aansluit bij hun diversiteit in tijd, capaciteit en onderwijsprioriteiten.

Belang van duidelijke communicatie en centrale regie

Tot slot werd benadrukt dat goede communicatie cruciaal is: helder, tijdig en visueel toegankelijk, passend bij zowel kinderen als scholen en ouders. Een herkenbare, centrale strategie vanuit het sociaal domein, aangevuld met duidelijke rollen voor communicatie en de griffie en raadsleden, werd gezien als noodzakelijk om structureel en professioneel te kunnen werken.

Bijlage 5 Input van bestuurders

Het gesprek met de burgemeester en de wethouder benadrukte de brede steun voor een structurele, toekomstbestendige vorm van jeugdparticipatie binnen Laarbeek. Beiden zien de jeugdgemeenteraad als een waardevol instrument, maar vinden dat deze momenteel niet in zijn volle potentieel wordt ingezet. De huidige werkwijze te ad-hoc en te kwetsbaar is om duurzaam impact te maken.

Behoefte aan duidelijkheid en structuur

Zowel de burgemeester als de wethouder ervaren dat de huidige jeugdgemeenteraad te veel afhankelijk is van losse initiatieven, individuele inzet en wisselende schoolbetrokkenheid. Zij pleiten voor een meerjarige, duidelijk geborgde cyclus, zodat scholen, vakafdelingen en het bestuur weten waar zij aan toe zijn en zodat kinderen consistente participatiekansen krijgen.

Breed bereik en educatieve meerwaarde

Zij vinden het belangrijk dat alle scholen bereikt worden, en dat jeugdparticipatie niet alleen draait om een kleine groep verkozen kinderen. Brede educatieve activiteiten, zoals gastlessen, rondleidingen in het gemeentehuis en laagdrempelige debat- of denkactiviteiten worden gezien als belangrijk om de gemeentelijke democratie dichter bij alle leerlingen te brengen.

Functioneren van de jeugdgemeenteraad

De burgemeester en de wethouder geven aan dat de jeugdgemeenteraad niet per se formeel aan de gemeenteraad hoeft te hangen om waardevol te zijn. De impact zit volgens hen vooral in:

- Goed begeleide trajecten;
- Inhoudelijke diepgang met thema's die voor de kinderen belangrijk zijn;
- Zichtbaarheid van resultaten.

Ze zien ook duidelijke meerwaarde in een jeugdburgemeester, die continuïteit, representatie en verbinding met scholen en inwoners kan versterken.

Realistische verwachtingen richting organisatie

Beiden benadrukken dat projecten alleen moeten plaatsvinden wanneer er een inhoudelijke beleidsmatch is en wanneer vakafdelingen vooraf afspraken maken over capaciteit, eigenaarschap en financiering. De inzet van afdelingen moet begrensd blijven, zodat participatie haalbaar blijft naast de reguliere werkdruk.

Betrokkenheid scholen: beter faciliteren

De burgemeester en wethouder zien dat scholen verschillend betrokken zijn en dat er teveel ad-hoc verzoeken zijn. Zij pleiten daarom voor een proactief aanbod, met:

- een duidelijk jaarprogramma;
- vaste formats;
- keuzeopties voor scholen.

Dit vergroot voorspelbaarheid en maakt deelname laagdrempeliger.